СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛИПНЯ 1950. No. 159. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 12, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПАЛАТА ВІДКИНУЛА ПЛЯН СТВОРЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

Вашингтон, 11. липня. — Палата Репрезентантів відкинула вчора більшістю 249 голосів проти 71 плян президента Трумана, щоби Федеральну Агенцію Обезпечення перемінити в Департамент Здоров'я, Виховання і Обезпечення. Вислід голосування був під впливом виявленого під час дебат переконання, що в агенції, яка керує Публичною Службою Здоров'я на правах департаментального члена уряду, справа може розвинутися в примусове публичне обезпечення здоров'я. Акцію проти реорганізації пляну вели головно республіканці, до яких прилучилося теж 106 демократів, між ними і деякі постійні піддержувачі урядових проєктів, як теж 10 предсідників конґресових комітетів. В користь пляну голосувало 70 демократів і один республіканець. Тим самим справу проєкту перетворення агенції в Департамент Здоров'я, Виховання і Обезпечення остаточно відкинено. В цій акції Палата використала своє право вета, ґризнаного їй або Сенатові Реорганізаційним Актом з 1949 року, на підставі якого конституційна більшість Палати або Сенату може плян відкинути. Цю більшість в Палаті творить 218 голосів а в Сенаті 49. Пригадується, що подібний плян на перетворення федеральної агенції в Департамент Суспільної Опіки в минулому році — „вбив" Сенат і теж з подібних побоювань перед примусовим обезпеченням здоров'я, отже зі загального наставлення проти т. зв. „соціялізації медицини", в якій поодинокі представники добачують загрозу, що в таких випадках „нас могли б обслуговувати теж ветеринарі". Між іншим, проти пляну виступав в конґресових переслуханнях теж Америк. Медичний Союз.

СЕНАТ ПОТВЕРДИВ НОМІНАЦІЮ ПАЙКА

Вашингтон, 11. липня. — Сенат потвердив вчора більшістю 55 голосів проти 24 номінацію Соммера Т. Пайка з Мейн членом Комісії Атомової Енергії на чергову чотиро-річну каденцію. Проти цеї номінації було 5 демократів і 19 республіканців. Попередня канденція Пайка в тій Комісії скінчилася 30. червня. Опозиція проти Пайка базувалася на загрозі „порушення безпеки" у виміні інформацій з британськими вченими в 1948 році, зокрема на деяких подробицях про атомову енергію, що їх мав подати Пайк до преси в останньому часі.

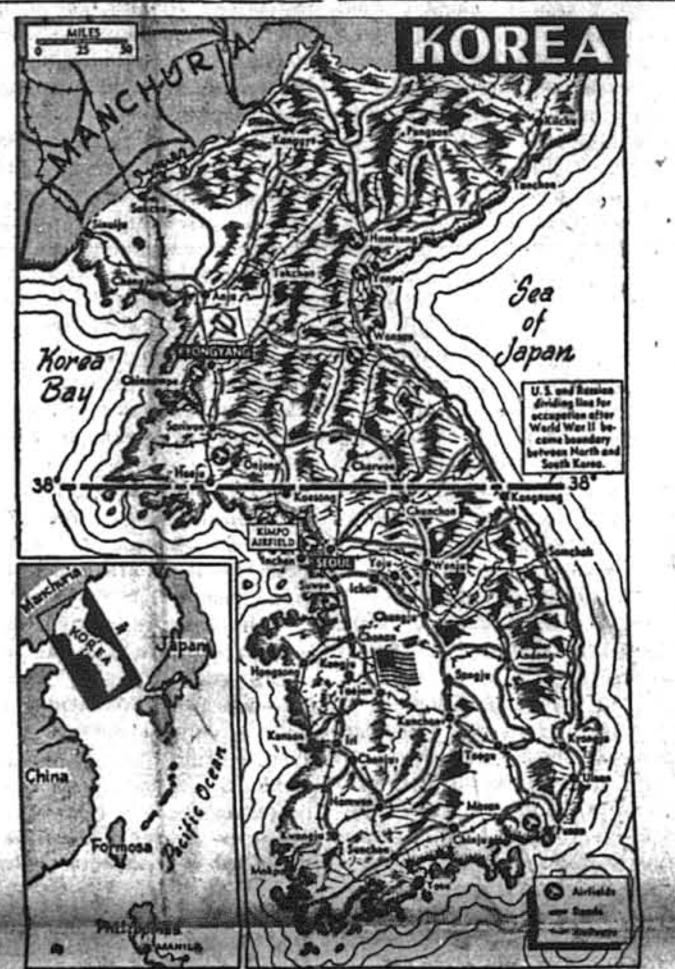
ЗАХОДИ ЦЕНЗУРИ ВОЄННИХ ПОВІДОМЛЕНЬ В ПРЕСІ

Сан Франсиско, 11. липня. — З розвитком війни в Кореї, поодинокі частини американських збройних сил роблять на власну руку перші заходи для цензури всіх важливих інформацій з фронту, що могли б мати стратеґічну вартість для ворога. В тій цілі, заки справа цензури опиниться в руках департаменту оборони, в армії, авіяції і фльоті переводиться засаду „безпеки в джерелі", отже військовим порядком забороняється активним офіцерам і воякам говорити щонебудь або подавати кореспондентам будь-які інформації, які по думці інформатора не надаються до друку.

Департамент оборони покликує до армії 20,000 новобранців

Вашингтон, 11 липня. — Не маючи певности, що Армія дістане скоро таке число добровольців, яке їй потрібне, щоб доповнити ряди, які зменшились чириз висилку військ на оборону Корейської Републіки, департамент оборони рішив покликати 20,000 новобранців шляхом Поборової Служби. Покликані будуть ті, що вже зачали 19-тий рік життя, але не перейшли 26 років. Кожний покликаний має зголоситись в Армії за 10 днів від дня одержання візвання. Набір, надіються, не скінчиться скорше, як за 60 днів. Фльота та Повітряна Сила будуть далі спиратись на охотниках. Армія прийматиме теж охотників, але спеціялістів і тих, що належать до резерви. Скільки Армія потребує нових вояків, ніхто не знає. Це військова тайна, яку знає тільки президент. Теж не вирішена ще справа фондів, потрібних на працю Поборової Служби. Ген. Герші, який кермує цею службою, надіється, що Конґрес в скорому часі призначить на набір вояків відповідну суму, себто біля 30 мільйонів долярів. Щодо цього ніхто не надіється ніяких труднощів. Ген. Герші ще сказав, що Поборова Служба є готова до праці й може покликати в разі потреби яких 300,000 новобранців впродовж 90 днів. Усе це залежатиме головно від воєнних подій в Кореї.

З нагоди набору нових вояків пригадується, що ті з них, що мають тепер працю, зможуть до неї вернутися по почесним звільненню з військової служби. Це загарантовано законом. Вони теж задержать усі свої привілеї та користі, так, якби праці зовсім не переривали. Теж не пропадуть їхні асекурації, якби не могли платити далі асекураційних премій. Уряд заплатить за них, а вони зобовязані це повернути по якімсь часі без процентy, як уже будуть звільнені з війська. Те саме відноситься до плачення особистого податку та морґеджів.



КОРЕЯ — НОВЕ СВІТОВЕ ПОБОЄВИЩЕ. Ця мала Корея, переділеної 38 рівнобіжником на комуністичну Північну і демократичну Південну, виявляє незвичайно гористо-лісистий терен, на якому тепер війська Об'єднаних Націй, з американськими на чолі і у проводі, борються проти комуністичної аґресії. Стверджується, що цей терен, з дуже слабо розвиненою комунікаційною сіткою та з віковічними пралісами, ідеально надається на партизанську війну, яку, правдоподібно, завчасу приготовила Москва, щоби дати там американцям та іншим вільним країнам „повні руки роботи" та відвернути їх сили і увагу від совєтської підготовки до „останнього бою" для підкорення світу.

АМЕРИКАНСЬКІ ТАНКИ ВІДБИВАЮТЬ НАСТУП ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ

Токіо, 11. липня. — Американські танки сьогодні вранці вперше увійшли в дію на фронті в Кореї, відбиваючи наступ комуністичних бронетанкових колон на тимчасову столицю південно-корейського уряду, Таежон, та відкидуючи їх на приблизно 25 миль на північ — здовж шляху зі Сеул. В повідомленнях з фронту говориться про поступовий розвиток більшої бронетанкової битви приблизно п'ять миль на північ від вітальної переправи ріки Кум, останньої природньої перешкоди для наступаючих комуністичних військ на нову південно-корейську столицю. В боях з успіхом інтервенює американська авіяція. Фронтові кореспонденти стверджують, що американські танки в цій першій битві в Кореї „виправдали себе дуже гарно" та що з комуністичного боку помітна була тільки відносно дуже слаба проти-танкова оборона. Американські танкові частини були введені в дію власне в хвилині, як комуністи починали фронтовий наступ на відносно малі американські сили піхоти і артилерії, що намагаються встановити відповідну оборонну лінію перед теперішньою столицею Південної Кореї. В комуністичному наступі, головною ціллю якого, як це виходить з початкових дій, є здобути перехід через ріку Кум і оточити з флангу американських оборонців, бере участь повних дві дивізії. В американському фронтовому звідомленні признається, що вони здобули деякий терен. Большевицький наступ ведуть панцерні колони, що розпоряджують 35 тоновими совєтськими танками. Про деякі територіяльні здобутки комуністичних військ повідомляється теж з фронту здовж східного побережжя. — Сумарично з усіх повідомлень виходить, що червоні продовжують свій наступ великим клином в південно-східному напрямку, з виразною метою здобути насамперед побережжя, до якого причалює американська допомога, та рівночасно забезпечитися перед евентуальним оточенням в прибережній зоні. Проти комуністичного походу здовж східного побережжя ведуть акцію морські збройні сили Об'єднаних Націй. Червоні кидають на фронт щораз нові підкріплення. Американська авіяція брала участь у фронтових боях та продовжувала бомбардування воєнних об'єктів, головно шляхів в запіллі ворога. В комунікаті головної квартири ген. МекАртура стверджується, що ворог помітно приготовляється до дальшої широкої фронтової акції.

КОРЕЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

На фронті в Кореї, 11. липня. — Один з командуючих американських офіцерів знайшов при дорозі, яку американці були втратили і опісля знову назад здобули, трупи сімох американських вояків, зі зв'язаними назад руками та вбитими вистрілами в лице. Вбиті були попали в полон. Рівночасно стверджується, що большевики добивають захоплених американських ранених та не респектують знаку Червоного Хреста.

НАЙВИЩІ УРЯДОВЦІ АФП ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНИХ АФІДЕВІТІВ

Вашинґтон, 11 липня. — Апеляційний Суд Дистрикту Коломбія проолосив вирок, яким звільнив найвищих урядовців Американської Федерації Праці від складання протикомуністичних афідевітів, як цього вимагає закон Тефта-Гартлія від усіх юнійних урядників. Одначе тим звільненням не є обняті відділи (льокалі) АФП. Їхні урядовці далі обовязані складати такі афідевіти. Ця справа мабуть на тому не скінчиться, а опиниться ще в Верховнім Суді Злучених Держав. Апелюватиме друга найбільша робітнича юнія, Конґрес Індустріяльних Організацій, бо інший суд, в Ню Орлінс, рішив, що всі урядовці цеї юнії мусять виповнювати не-комуністичні афідевіти. Як відомо, на чолі Американської Федерації Праці завжди стояли люди, які завзято поборювали комунізм. Того не можна сказати про деяких провідників Конґресу Індустріяльних Організацій.

ДЮЇ НАЗНАЧИВ ГЕН. КЛЕЯ ГОЛОВОЮ КОМІСІЇ ОБОРОНИ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ

Олбані, 11 липня. — Губернатор нюйорського стейту Дюї, беручи під увагу особливе значення нюйорської пристані міста Ню Йорку та цілого стейту на випадок нової війни, яка буде атомовою війною, назначив головою Стейтової Комісії Цивільної Оборони ген. Лусіюса Д. Клея, бувшого мілітарного губернатора Американської зони в Німеччині, який вславився успіхами в „холодній війні" з росіянами на берлінськім відтинку як командуючий алінтським потітряним „ліфтом". Ген. Клей не побиратиме за цю службу ніякої платні. Його завданням буде виробити плян цивільної оборони. Генерал заявив, що про ці пляни буде своєчасно повідомлене усе населення стейту. Його головна квартира буде в Ню Йорку. Ідеться в першу чергу про оборону цього міста та евентуальну евакуацію його населення. Усі пляни будуть обговорені прилюдно на те, щоб спинити переполох і заставити загал до спокійної та розумної поведінки. Губернатор Дюї надзвичайно зрадів, як ген. Клей згодився очолювати Комісію Цивільної Оборони. Це такий генерал, казав Дюї репортерам, який не тільки відомий з відваги, але добре визнається на тактиці росіян. Уже те, що він є у проводі оборони Ню Йорку, успокоїть публику.

В АМЕРИЦІ

- **Ген. Айзенгавер**, промовляючи вчора при відкритті літніх курсів на Коломбійському Університеті, твердив, що світ живе тепер „під чорними хмарами воєнної загрози", — стверджуючи, що загальна іґнорація світових справ причиняється до воєнного напруження.
- **Департамент оборони** повідомив про дальшу висилку військових, головно авіяційних підкріплень на фронт в Кореї.
- **Палата Репрезентантів** ухвалила вчора окремий закон, дозволяючи Джорджові Вашингтонові залишитись в цій країні. Джордж Вашингтон, якого вважається сином австрійських батьків, твердить, що він в прямій лінії є родичем першого президента ЗДА.
- **Мейор О'Двайєр** іменував вчора колишнього шефа нюйорської поліції, Артура Волендера, міським керівником цивільної оборони Ню Йорку.
- **Загальна кількість жертв** землетрусу в Коломбії досягнула вчора 270 вбитих і 40,000 позбавлених даху над головою.

ДОБРОВОЛЬЦІ ЗГОЛОШУЮТЬСЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Ню Йорк, 11 липня. — Цього понеділка, себто в перший день набору добровольців до збройних сил, згідно з уповажненням президента Трумана з минулої п'ятниці про доповнення „мирного стану" Армії, Фльоти та Повітряної Сили, поборові бюра працювали від рана до вечора, щоб вписати сотні охотників. Таке було не тільки в Ню Йорку, але й в інших містах. Репортери питали хлопців, що їх заставляє зголошуватись добровільно до військової служби. Одні казали, що таким чином можуть легше вибрати собі той рід служби, який їм найкраще подобається. Були і такі, що хотіли б якнайскорше позбутись „маминої опіки". Але назагал всі вони добре розуміли положення країни. Деякі навіть одверто заявляли, що вже крайня пора, щоб уже раз скінчити з „червоними", себто з комуністичною диктатурою і московською аґресією. Хлопці теж були такого переконання, що Америка опинилась у Кореї проти своєї волі, а тільки з вини Росії. Найбільше зголошувалось охотникі до Маринарки та Повітряної Сили, а найменше до Армії, хоч і поборові бюра цеї останньої теж мали повно роботи.

ШЕФИ АРМІЇ І АВІЯЦІЇ ВИЇХАЛИ ДО ЯПОНІЇ

Вашинґтон, 11 липня. — Шефи штабів Армії і Авіяції, генерали Дж. Лотон Коллінс і Гойт С. Ванденберґ, вчора несподівано відлетіли до Японії на наради з ген. МекАртуром в справах війни в Кореї. Це будуть тільки короткі відвідини, під час яких шефи штабів хочуть довідатися з першого джерела про розвиток положення на Далекому Сході та про потреби американського командування для успішної боротьби проти большевицької аґресії в Кореї. В загальному заповідається, згдядно здогадується, що у висліді цих відвідин можуть наступити деякі зміни в американській акції на Кореї, зокрема сподіються посилення акції американської авіяції на воєнні цілі північно-корейського ворога в його глибокому запіллі.

- **Загрозу розбиття між країнами** Арабської Ліґи добачується в неоднаковому їх становищі до Корейського конфлікту.
- **Комуно-корейська** пропаганда додає своїм воякам духа повідомленням про „затоплення одного американського воєнного корабля".
- **У Франції почали** добувати важливий для продукції атомової енергії уран.

ПІДГОТОВКА ОРГАНІЗАЦІЇ 75,000 ПОЛІЦІЙНОЇ СИЛИ В ЯПОНІЇ

Токіо, 11. липня. — З огляду на факт, що американські військові частини перекидається поступово з Японії на фронт в Кореї, японські власті відбули вчора наради з американськими окупаційними представниками в справі приготованого вже законопроєкту, що передбачує організацію японської поліційної сили в кількості 75 тисяч осіб, ціллю якої було б вдержування внутрішнього ладу. Законопроєкт приготовано з доручення ген. МекАртура, який, з огляду на війну в Кореї, уповажнив японський уряд подвоїти поліційні сили в країні. Ціла справа буде конкретно обговорена і оформлена вже сьогодні на спеціяльному засіданні японського уряду. — Стверджується помітний рух японської комуністичної п'ятої колони, що приготовляється до масових страйків „в допомові у визвольній боротьбі корейського народу".

СОВЄТИ ПРОДОВЖУЮТЬ САБОТАЖ ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ

Лондон, 11. липня. — Уряд Совєтського Союзу, який вже від трьох років вишукує одну причину за другою, щоб не допустити до мирового договору з Австрією, домігся вчора відложення цеї справи на дальших два місяці. Большевики, як відомо, саботують договір з Австрією, щоб могти там якнайдовше задержати свою майже 100,000-чну окупаційну армію. На вчорашньому, вже 256-тому з черги засіданні заступників великодержавних закордонних міністрів, большевики недвозначно вияснили, що їх теперішньою „ціною" за договір з Австрією є відкликання західних військ з Трієсту і встановлення там відданого Москві комуністичного режиму. Передача Трієсту Москві була б загрозою не тільки для Югославії та Італії, але й всім західним інтересам на Середземноморському просторі і тому виключається можливість, щоб західні аліянти на це погодились і тим самим не має виглядів на договір з Австрією.

ПОЗІРНА ВІДСУТНІСТЬ ВОЄННОГО ПОГОТІВЛЯ В МОСКВІ

Москва, 11. липня. — Місцеві закордонні кореспонденти і представники стверджують відсутність познак будь-якої підготовки до безпосередньої воєнної акції в столиці Совєтського Союзу. Публично не пороблено жадних наглих заходів, в роді покликання військових резерв або проголошення частинної мобілізації, не спостерігається теж жадних змін в нормальному щоденному житті, в роді закупів і магазинування товарів і т. п. По цілому Союзі продовжується акцію „мирних зібрань" і тим подібних пропагандивних трюків,

В СВІТІ

- **Британський уряд** повідомив про підготову пляну замирення Кореї, що його перешле до диспозиції Кремля.
- **Триґве Лі**, генеральний секретар Об'єднаних Націй, заповів свій виїзд на коротку відпустку до Норвеґії. Він мав виїхати вже раніше, але його здержала війна в Кореї.
- **Французькі соціялісти** переговорюють тепер свої передумови участи в новому коаліційному уряді, що його намагається створити дотеперішній міністер оборони, Рене Плевен. На найближчі дні заповідається можливість створення такого уряду.
- **Комуно-чеський уряд** погрожує „консеквенціями", якщо американські літаки не перестануть „розкидати колорадського жука по чеських полях". Державний департамент ствердив, що божевільні твердження большевицької пропаганди на цю тему є призначені для пропагандивного виправдання слабого врожаю.

Масові могили у Вінниці знову заповнені українськими жертвами большевицького народовбивства

Широкому українському загалові, як по цей так і по той бік залізної заслони, в загальному відомий безприкладний в історії факт совєтського народовбивства, розкритого у масових могилах у Вінниці в 1943 році, після того, як „братня Москва" Сталіна залишила на призволяще німецькому окупантові Україну, а „доблесна" совєтська армія в паніці опинилась на Кавказі та біля Москви, в конвульсіях очікуючи американського рятунку зі смертельних обіймів свого союзника Гітлера. В тих могилах знайдено приблизно 10,000 жахливо змасакрованих трупів переважно українських селян і робітників, що „як вороги народу" були зліквідовані большевиками в роках 1937-1939. Кожний труп мав зв'язані назад руки та кілька большевицьких куль в потилиці. На місці розкопок могил відгравалися дантівські сцени, як місцеве і позамісцеве українське населення знаходило між вбитими своїх рідних, яких в роках „єжовщини" большевики „заслали у віддалені табори без права листування". Що сталося з могилами і людьми у Вінниці після повороту большевиків? Про це є тепер автентичні і провірені конфронтацією зізнання наочних свідків. На їх підставі стверджується без сумнівно, що опорожнені в 1943 році масові могили у Вінниці знову начиняні українськими трупами, новими жертвами большевицького народовбивства. Зізнання очевидців стверджують такий факт:

Дня 20-го березня 1944-го р. совєтська армія знову зайняла місто Вінницю. 23-го березня того ж року оголошено, що всі мешканці міста мають перейти спеціяльну перевірку і мають прибути з пашпортами до міського парку. Зібралося кілька тисяч переляканих людей. Боло чимало заплаканих жінок, що передчували нове лихо. Нарешті під'їхало авто і в ньому кілька чоловіків у

(Докінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6,50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОЄННЕ ПОГОТІВЛЯ

Щораз частіше порівнюють несподіваний і ніким та нічим неспровокований напад японців на Перл Гарбор з нападом комуністів з Північної Кореї на Корейську Республіку, створену по розгромі японців при допомозі Злучених Держав. В тому порівнюванні йдеться головно про настрої, які ці дві різні події викликали в Америці.

До Перл Гарбор американський нарід не хотів ніяк думати, що йому прийдеться — по волі чи неволі — бути активним учасником Другої Світової Війни. Щойно Перл Гарбор виявив йому сумну і гірку дійсність, що ненадійно і він опинився у війні. Ця несподіванка була фатальною, бо Америка не була підготована до війни. За це прийшлось американському народові дорого платити, заки змобілізовано потрібні для своєї оборони та аліянтів збройні сили та заки наладжено воєнну продукцію. Знов по Другій світовій війні американський уряд повів себе так, якби війну в світі вже зліквідовано. Не зважаючи на постійні совєтські аґресії та територіяльні загарбування, переконувано себе, що війна Америки з Росією — належить до світу фантазії. Це переконання підтримувала усіми своїми впливами і засобами комуністична пропаганда, користуючись при цьому цілим рядом американських „знавців", що спирались на „традиційну" приязнь Росії з Америкою і заповідали вічний мир. Інтереси обидвох країн, казали вони, є такі, що не можуть з собою колідувати і спричиняти воєнні конфлікти. В такому настрою почав Конґрес таки зараз по Другій світовій війні сильно натискати на уряд, щоб чимскорше ліквідував американські збройні сили, що виносили тоді понад 11 мільйонів вояків. В короткому часі здемобілізовано яких 10 мільйонів вояків. „Приязнь" з Москвою вдержувано постійними уступками в її користь. Хоч Совєти допускались різних аґресій, проте американський уряд і американське громадянство далі вірили, що через них американським воякам не прийдеться кров проливати.

Все ж таки деякі зміни зайшли. Совєтська берлінська авантура вказала на потребу підготовки на всякий випадок. Було переконання, що така підготовка залякає Сталіна і Політбюро і вони не зачинатимуть бодай нових аґресій, а тим самим не втягнуть Америку в війну. Але й цей розрахунок показався мильним. Узброївши Північну Корею, Москва наказала їй напасти на створену Америкою на півдні Корейську республіку. Це вже була наглядна совєтська провокація, звернена прямо проти Злучених Держав і цього американський нарід уже не міг не добачити. Він добачив її й пізнав цілу її вагу. Зрозумів, що таки може опинитись у новій війні й то у війні з Росією.

Одначе евентуальна війна з Москвою не застала б уже Америку неприготованою. Кремль дав Америці пізнати, що готов кожної хвилини вжити своїх аґресивних засобів проти її інтересів теж і на іншому місці й на іншій півкулі. Відповіддю на цю загрозу було скріплення американських збройних сил в Кореї, наставлення ген. Доґлеса МекАртура начальним командантом сухопутніх, морських і повітряних сил Обєднаних Держав, які обороняють Корейську Республіку, а далі військова бранка й мобілізація продукції та ресурсів країни. На таке поготівля, яке сталося тепер упродовж двох днів, треба було у минулій війні ждати довгими місяцями.

Злучені Держави не є у війні; в Кореї вони тільки виконують „міжнародну поліційну акцію", ухвалену Радою Безпеки Обєднаних Держав. Проте воєнне поготівля є у повному ході.

Напередодні нових історичних рішень

У зв'язку з теперішньою міжнародною кризою можуть запасти, або вже й запали, нові історичні рішення, які не сміють заскочити теж нашу американсько-українську громаду. Без огляду на те, який оборот візьмуть події, зв'язані з війною в Кореї та з викликаною нею міжнародною кризою, наша громада мусить бути приготована на „кожну евентуальність", як на неї приготований американський нарід та американська країна.

Нам перш усього треба завжди пам'ятати, що ми живемо у вільній, демократичній країні, в якій всі люди є рівні, без огляду на їх становища, та де кожний голос береться до уваги, подібно як і від кожного вимагається його вкладу в оборону волі.

Останні рішення президента Трумана, становище та рішення законодатних тіл та всі пороблені ними заходи дають нам впевненість і переконання, що доля країни передана в добрі руки. Якщоб під цим оглядом американський нарід мав будь-які сумніви, ми зможемо їх висловити при найближчих виборах. Сьогодні нам треба тільки ретельним виконуванням наших громадських обов'язків допомогти виконати ці великі обов'язки тим, що є у проводі країни та відповідальні за її долю.

Але ми, американські українці, маємо ще інші обов'язки, які йдуть цілком по лінії потреб та інтересів Америки та які відносяться до поневоленого українського народу. З історії знаємо, скільки добра можна під цим оглядом зробити, якщо громада поступатиме свідомо, зорганізовано і жертвенно.

Ми маємо на це всі передумови. Ми маємо наше центральне представництво, Український Конґресовий Комітет, який своєю дотеперішньою працею здобув собі повне довір'я нашого загалу та належну увагу серед американського загалу і у Вашинґтоні.

Ми маємо теж нашу центральну гуманітарну інституцію, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, який своєю працею і своїми досягненнями став не тільки одніею з сімох найбільших загальноамериканських добровільних допомогових агенцій, але й зробив американських українців співчинником гуманітарної акції в найширшому міжнародному маштабі.

В таких обставинах наші завдання в обличчі можливих нових історичних рішень є прості і очевидні: ще більше об'єднатися навколо цих наших репрезентацій — політичної і допомогової — і збільшеною жертвенністю на їх цілі створити передумови для їх ще більшої активности.

Ясно, що наш громадський обов'язок ще далеко не вичерпується зложенням нашого Національного Датку. Нам треба максимально розгортати нашу активність на місцях, треба активізувати ввесь наш громадський загал, треба популяризувати українську справу та здобувати для неї увагу і симпатиків серед нашого американського оточення, нам треба розбудовувати і збільшувати наші громадські надбання. Бо тільки сума нашої громадської і особистої активности та жертвенности зможе дати бажаний результат.

Господарська дійсність у Совєтах

Між словами й ділами в Совєтах існує не тільки глибока протирічність, але просто пропасть. Здають собі з цього справу сьогодні не тільки в низах, але першусього у верхах большевії. На цю протирічність хочемо вказати в нащій статті, переглядаючи хоч би кілька чисел московської „Правди", „Известій" та „Литературн-ої Газет-и".

Так орган Центрального Комітету большевицької партії в ч. 13 з 11 травня пише:

„Узброєна великою і непобідною наукою марксизму-ленінізму, большевицька партія веде совєтський народ вперед, до комунізму. Правильно відмічаючи потреби матеріяльного життя суспільства, марксистсько-леніністська наука дозволяє партії успішно рішати про складні завдання державного, господарського й культурного будівництва.

„Найбільшим досягненням партії є творення многотисячних кадрів партійних робітників, сильних своєю відданістю великій справі Леніна, Сталіна, сильних своєю ідейністю, нерозривними зв'язками з масами та спосібністю виконати всяке завдання Совєтської держави. Нині партійні кадри йдуть на чолі всенародної боротьби за створення комуністичного суспільства. Немає такої ділянки совєтського, господарського й культурного життя, де наші партійні кадри не грали би керівної ролі... В міру переходу нашої країни до комунізму, зростає керівна роля партійних органів, збільшається їхня відповідальність за хід справ у всіх ділянках нашої праці. Вже давно зведена до мінімума роля так зв. об'єктивних умов. За те роля наших організацій і їх керівників стала вирішальною, виключною. Від їх праці залежать тепер усе або майже все, чи ходить про політичну працю в масах або про виконання пляну заводом, шахтою, колхозом, скрізь успіх праці залежить в останньому рахункові від діяльности наших партійних організацій та їх керівників.

„Проте тепер більш як будьколи стає перед партійними кадрами вимога: керувати з глибоким знанням справи, добре знати про все, що відбувається на заводі або в колхозі, чітко вникати в економіку, науку, й техніку, піддержувати все нове й передове".

Це пишні слова Радянської большевії.

А діла, а факти?

Про них пророчисто говорять самі большевицькі газети. Наведемо хочби кілька виривків.

Так „Известия" в 110 ч. пишуть:

„Однак є ще серед робітників совєтського апарату люди, яким не дорогі інтереси народу. Вони готові урвати державі більше, а дати їй менше. Іноді такі люди вникають в керівні місця (міністерства) совєтських і господарських органів та, будучи безконтрольними, роблять своє гидотне діло".

В 131 ч. „Правди" читаємо: „Доводиться одмітити, що й тепер надибуємо ще таких керівників, які не хочуть як слід вивчувати життя, не хочуть вникати в економіку й науку і які на зразок помпадурів Щедріна силкуються обмежуватися тільки до підписування паперів. Незавидний приклад у цьому відношенні дають деякі партійні й господарські робітники міста Вороніжа. Так машино-будівельний завод на протязі цілого ряду років уважався передовим підприємством міста. Його скрізь хвалили. Бувший директор заводу, тов. Гончаренко, часто діставав премії. А міжтим на заводі систематично не виконувався плян продукційної праці, випускалася продукція низької вартости, грубо нарушувалась господарська дисципліна а рахунки були запущені. Не можна сказати, щоби горком не інтересувався працею заводу. Однак він не вникав як слід в діяльність підприємства й не зумів викрити чималі промахи й недостачі в праці заводу".

(Докінчення на стор. 2-гій)

А. Краєвий.

ПІДСУМКИ Й ВИСНОВКИ

Український Конґресовий Комітет подав до загального відома останню цифру-підсумок Національного Датку: до половини червня цього року прийшло 20,000 долярів.

Отже половина року 1950-го минула. А наслідки? Дванадцята частина того, що було намічено. Повинні були заплатити чи мають заплатити Національний Даток 25,000 осіб, а заплатило біля 1,000 осіб.

Що з цього приводу можна сказати?

Передовсім, що ця акція несподівано виявляється добрим національно - громадським дзеркалом. Мовляв об'єктивний покажчик, барометр: ось які ми є в дійсности. Падає димова словесна завіса про всяких „вороженьків", обставини, про патріотів на 50% і на 105%, а виступають на сцену факти. А факти, як кажуть, уперта річ. Що ти йому зробиш? Факт — і кінець.

Ситуація безперечно прикра, але разом з тим і поважна і гістерією її не направиш. Тому вимагає вона спокійного підходу, аналізу й оцінки.

Справді, річ дуже неприємна. В країні мешкає пів мільйона людей українців. Але зменшім це число навіть на половину. З тої половини ставиться ставку лише на десяту частину, як не тільки свідомих громадян, але й безперечно активних патріотів.

І ось наслідок: заплатило біля 1000 осіб.

Власне кажучи, річ просто компромітуюча: що про нас можуть подумати чужинці, а тим більше — вороги? А вони ж безперечно за нашою акцією слідкують. Чи дотеперішний вислід має бути виявом нашої сили?

Отже ми особисто уважаємо, що ні, що це був би поспішний і неправильний висновок.

А що ж тоді є?

Є низка причин і моментів, які діють, які мають ще великий вплив, а які треба переломити і усунути.

Отже перша причина — така притаманна нашим людям: „відкладання". Ми переконані, що тисячі й тисячі людей уже давно „збираються" заплатити Нац. Даток, не раз пригадують собі це, навіть „мучаться", але — кожного разу щось такого підвернеться, що перешкодить. А головне: ще є досить часу! Ще 20 разів можна заплатити! І вони заплатять, як то буває з нащим порядним громадянином" в кождій порядній державі: в останній момент, коли треба стояти в черзі і нервуватися, що ось-ось зачинять віконце.

Друга причина: неналежне і неповне усвідомлення цього, як треба розуміти запроваджену фінансову реформу. Четвертий Конґрес Американських Українців сказав: дотеперішні збірки на випадкових імпрезах не можуть далі служити підставою допомоги українській визвольній боротьбі. Запроваджується загальний Національний Даток для всіх українців. Одначе, суть нового „закону" ще далеко до всіх не дійшла. Існує ще велика інерція старих звичок: коли ходить про українську справу, то на те існує давня „центова" жертва до шапки. Державницькі моменти реформи ще не усвідомлені. Ще не усвідомлено належно, що даток є загальний — обов'язковий — (хоч і не примусовий) і торкається кождого українця і що є він згори визначений, (10, 25 і 50 дол.), — визначений, виходячи з певного загально-народного кошторису.

І, нарешті, третя причина: техніка переведення в життя нового закону. На місцях, як відомо, до певної міри, переводять акцію збирання Національного Датку місцеві організації. Але й тут, загально взявши, в багатьох випадках ще не усвідомлено до кінця суті реформи. Панує ще стара інерція, старий підхід, так би мовити, „старопросвітянський": до організації заходять її найактивніщі члени і з них в першу чергу „здирається" той Даток. Але в тім же місті, в тій же околиці, мешкають ще сотні й тисячі українців, які до організації не заходять хоча би з причини браку часу, хоча українцями себе уважають. Їх залишається у святому спокою, та новий фінансовий закон мав і має на увазі той „дальший" загал. Не штука взяти Нац. Даток у людини, яка постійно жертвує на українські цілі, а ось завдання — притягти ту „ширшу" масу, щоб тягар нашого народного життя не лягав непосильним бременом лише на тих, найбільш жертвенних.

Для охоплення цього „ширшого" й „дальшого" загалу потрібна певна „техніка" — зборщики, які обіймали б всіх можливих й неможливих платників. Але в даному разі виходить на верх стара „чесна просвітенщина": — Зборщик? Як можна, щоби на національній справі хтось наживався? Ми самі зберемо! — Було б це дуже похвально і нічого проти того не можна мати. Але біда, що в даному разі замісць діла починається „аматорство": чоловік піде одного дня, піде другого, а на третій того йому вже „забагато", — він має свої справи. Отже потрібні люди, щоби за якесь мале винагородження взялися до цієї нелегкої справи, але взялись цілком поважно й по діловому.

Мусимо собі усвідомити: справа Датку має дві сторони: з одного боку, є це акція патріотична, „ідеалістична", а другого — чисто фінансова, комерційна. І для національної скарбниці і для національної справи є повний сенс — дістати з десятидолярового

(Докінчення на стор. 3-тій).

Ольга Мак.

Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

37)

— Ми прийшли до вас на хвилинку, — каже мені начальник „Спецвідділу", розпливаючись люб'язною усмішкою. — Дозволите зайти?

Відмовляти було смішно...

Ідемо всі разом до мешкання.

— То оце ви тут мешкаєте? — вдаючи дуже привітного говорить Царик. — Яке симпатичне мешкання!

— Ви прийшли подивитись на мешкання? — питаю холодно.

— Ми прийшли до вас перевести ревізію! — відповідає різко енкаведист у цивілю.

— Маєте уповноваження на письмі?

— Прошу! — і він показує мені папір. — Ось і свідки йдуть!

Входять свідки — двоє наших сусідів.

— Мешкання є до вашої розпорядимости, — кажу я, відкриваючи двері до покою.

— Прошу заходити.

Сама тимчасом починаю розбиратися з плаща і сніговиків. Роблю це спокійно, не звертаючи уваги на присутніх і не виявляючи назовні жадного зворушення.

Є в мене якась дивна, мені незрозуміла риса вдачі. Я не маю того, що називають „силою характеру", але скільки пригадую собі випадків, коли мені доводилося ставати віч-на-віч з сильнішим від себе ворогом, то замість страху, розгублености і приниження, мене несподівано опанував холодний, призирливий спокій. Якась могутня сила здіймалася кам'яною брилою зі споду мого єства і огортала мене неприступною бронею. І скільки собі згадую, в таких моментах мої противники щулились і намагалися не дивитися мені ввічі. Чому? Не можу пояснити...

Так і в цей момент, поки я розберуся, я, скинувши верхню одежу, одягаю фартух, беру сікач і починаю рубати тріски на розпал.

— Що це ви робите? — питає здивовано енкаведист, висуваючись до кухні.

— Адже бачите: рубаю дрова, — відповідаю спокійно.

— Можете залишити на пізніше цю дурницю!

Я потискую плечима:

— Що для кого дурниця: для вас — моя робота, для мене — ваша...

— Я вас прошу залишити це! Ми не маємо часу!

— А я також не маю часу! По-перше, я голодна і мушу насамперед щось зварити їсти, а, по-друге, — мушу обігріти хату, бо прийдуть діти.

— А де ж ваші діточки? — з тою самою облесливою міною питає зза плечей енкаведиста Царик.

— А вам до того яке діло? — питаю різко. — Ви прийшли, здається, робити трус, а не питати мене про дітей!...

— Ви постарайтесь бути трохи чемнішою! — наказує мені загрозливо енкаведист, заступаючись за Царика. — Мій товариш є люб'язний супроти вас, то платіть йому тим самим!

— А я цілком не потребую вашої люб'язности! — відповідаю ледовим тоном. — І, коли б уже чогось жадала від вас, то тільки одного: кінчайте скоріше виконання ваших обов'язків і лишіть мене в спокою!

При тому бачу, як свідки роблять мені з кімнати знаки і з докором та острахом похитують головами. Але я не звертаю на них уваги.

— Кажу вам ще раз: киданте роботу! — нетерпеливо і злісно гукає енкаведист.

— А я вам кажу ще раз, що ревізію можете робити без мене!

— Без вас ми не маємо права: це протизаконно!

— Ну, то тоді почекайте! — байдуже знирую плечема і підпалюю вогонь.

Енкаведист аж розгубився від лютости і сідає на стілець. Царик так саме стратив охоту бути „люб'язним" і вже більше не обзивається.

Я тимчасом наставляю на кухню цілком непотрібні мені баняки, наливаю до них води, накриваю накивками і довго педантично обтиаю куьню. Ніби все!... щоб ще зобити?... Ага! Іду до кеденсу, втідрізую собі хліба, навмисне довго і уважно смарую його маслом і так зі скибкою в руках виходжу до покою.

— Прошу починати. Я вже готова!

Енкаведист подивився на мене, стуснув головою, ніби кажучи: „От, проклята баба!" І взявся до ревізії.

Ревізувати фактично нема чого: мешкання професора високої школи на цей раз складається тільки зпокою і кухні.

Заглянувши до шафи, під ліжка і до книжок, енкаведисти беруться до бюрка. Але і там нічого не знаходять: навчені попереднім досвідом, ми нищили все листування і не тримали в хаті жадних фотографій, окрім своїх фамілійних.

Я стою, опершись спиною на двері, і вдаю, що мене найбільше цікавить моя скибка хліба. Кусаю її ніби звеликим апетитом, наперед уважно оглядаючи, з якого боку вкусити. Скінчивши одну, іду до кухні івідрізую другу. Бачу, що доводжу своєю байдужністю енкаведистів до встеклости, і це дає мені змогу ковтати, хоч зтаким самим смаком я могла би їсти мило

Починається опис майна. Його небагато: меблі, книжки і ондежа мого мужа.

— Пиши, — каже енкаведист до Царика: — шафа гардеробна, шафа книжкова, бюрко...

— Чекайте, чекайте, громадяне! — втручаюся я в цьому місці до розмови. — Всі меблі, які бачите в хаті, є куплені за мої гроші! Я вам їх описувати не дам і акту опису не підпишу!

— Як „за ваші гроші"?!! — дивуються енкаведисти.

— Дуже просто: я можу вам паперами і свідками доказати, що я працювала весь час без перерви, і меблі куплені за ті гроші, які я заробила.

— А ваш чоловік нічого не заробляв?

— Заробляв, але ми його платню проїдали.

— Тоя як вн, — ділилися грішми? Це — твоє, а це — моє?!

— Цілком правильно! Ми так ділилися: це — твоє, а це — моє!... — відповідаю з одвертою іронією.

Д. Горняткевич

Душа Европи чи Америки?

Появилося в останньому часі в українській пресі ЗДА чимало статтей, спрямованих під адресою нових імігрантів і в цих дописах їхні автори подають напрямні відносно нашого духового наставлення. До таких статтей можна зарахувати поміщену в 107-ому числі „Свободи" статтю п. Б. Козловського п. з. „Душа Америки", із змістом якої годі погодитись.

Розказував мені перед кільканадцяти роками незабутньої пам'яти Богдан Лепкий про таку пригоду. За своїм побутом у Варшаві він станув на мості над Вислою й дивився на хвилі води. Віля нього стояв якийсь добродій і теж дивився на воду. В одному моменті цей пан сказав до нашого поета ось які повні виразу слова (очевидно по-польськи): „так, так, це не Дніпро під Києвом!" Трапив дивно влучно, — заговорив саме до українця з дуже ніжною вдачею й душею й в цих простих, щирих словах розкрив перед ним фантом нашої золотоверхої столиці. І коли я прочитав статтю „Душа Америки", виринула в мене думка, що сталось би, коли б на місці проф. Б. Лепкого знайшовся автор цієї статті, то хто знає, чи наведені слова вдумчивого поляка не були би поштовхом до написання статті в якомусь часописі п. з. „Душа Польщі". Бо слушні завваги співрозмовців із нюйоркського експресу про красу українського краєвиду не перенесли чомусь Б. Козловського на рідну землю, як Богдана Лепкого над береги Дніпра, а насунули йому лише так багато прикрих рефлексій, що наче б то Европа загибає, що там серед звалищ зруйнованих міст нема нам вже чого шукати, що Европа — це ніщо інше, як тільки диктатура Гітлера, Сталіна, що „обернувши її в духову пустку, в то й матеріяльне кладовище" — й навпаки — повним контрастом до неї являється тепер Америка не лише зі своїм матеріяльним багатством, але також і своїми духовими цінностями, аж до ентузіязму для шляхетних починів поодиноких громадян включно. Одним словом, махнім рукою на все, що ми лишили по тамтому боці океану і подивляймо всі блески американського життя. Там оставили ми тільки руїну й небезпечні деструктивні ідеології, а тут шукаймо щастя в країні доляра.

Шкода, що шан. автор не зацікавився перед надрукованням свойого допису одною статтею в американському популярному журналі „Колієр", що була переложена на німецьку мову в часописі п.з. „Дас Бесте авс Рідерс Дайджест" (за грудень 1949) та присвячена проблемі акції переселення ДП до Америки й використовування їх, як робочої сили на новому терені. Автор цеї статті В. Куртней докоряє західним державам, що — мовляв заопікувалися переселенням переміщених осіб не з ідеалістичних спонук, лише з дуже практичних мотивів. Вистане навести з тієї статті хочби ось які речення для харектиристики поглядів автора: „Над таборами тяжить атмосфера якоїсь торговиці, яку один високий американський урядовець назвав „кращою торгівлею невільниками". Тут можуть представники різних держав переглядати „людський каталог", як фармери хліборобські каталоги. Їхні представники трактують табори, наче бюра великої торговельної фірми, де подано знижені ціни, а далі расу, величину, вік, спроможність і силу м'язів. Із деяких країн приходять оферти набирати самітних мужчин або жінок, але в ніякому разі не хочуть родин. Інші знову вибирають ті особи, за яких ручать, чи покликують їх родини або приятелі, що вже є громадянами даної держави й можуть заплатити за їх переїзд. Знова інші домагаються залежно від свого запотребування відповідної кількости фахівців, обумовлених часом, віком і кваліфікаціями".

Якже ж дивно виглядають думки Б. Козловського, що єдина Америка захистила нашу еміграцію, що тільки ця держава заопікувалася нами, українцями. Прецінь майже всі західно-европейські країни (за винятком одної Еспанії й то лише задля її теперішнього своєрідного політичного становища) повели таку ж саму акцію переселення наших „ДП", самозрозуміло для використання їх як робочої сили.

Підносилися вже на сторінках „Свободи" тверезі голоси українських імігрантів зі слушними заввагами, чому Америка не використовує наших спеціялістів до інформативної служби, або для наукової праці? До зовсім нечисленних фактів належать випадки, що хтось із українських науковців попав до якогось американського дослідчого інституту, працюючи здебільшого над визначеною йому згори темою. А решта? Загал наших науковців, письменників і артистів власне кажучи непотрібний для американського життя, вони мусять сьогодні твердою фізичною працею заробляти на свій прожиток. І замість присвятитися науці, літературі чи мистецтву, вони змушені тепер замітати сходи, змивати посуд по закурених сигаретним димом ресторанах, обслуговувати вінди, або жити за позичені гроші й чекати, коли бодай така праця попаде їм у руки. Невже ж в Америці нема вже кращих місць для нас? Чому Б. Козловський не бачить цього дивовижного стану й тільки розхвалює тутешні „блага"? Може хтось відповісти на це, що причиною є недостатнє знання англійської мови, але це не зовсім вірна заввага.

Маємо найкращий доказ по „Голосі Америки", що з боку самого уряду бракує дещо доброї волі й тут бачимо намагання заспокоїти дві сторони нараз і одну упривілейовану — вповні, а другу непротеґовану — частинно.

І невже ж для українських науковців не було би місця в американських наукових інститутах, ляборaторіях, університетах і бібліотеках, де вони могли би виконувати бодай допоміжну роботу, як кваліфіковані сили?

І че Европа для Б. Козловського являється вже тільки духовою і культурною руїною? Чим була би сьогодні Америка, коли б не перебрала з Европи всі готові прийоми творчого життя, а надівсе її технічні і культурні досягнення? Рік 1492 становить щоправда епоху в історії цілого людства, але тоді, коли для Европи ця дата зачинає лише новітні часи — замикаючи за собою такі великі періоди, як старинність і середні віки, тоді відкриття Колюмба є для Америки щойно першими днями історичного життя. Міжтим і ми европейці й самі американці живемо сьогодні пребагатою культурною спадщиною Европи, її двотисячлітніми надбаннями від введення християнства, та іншими здобутками духа (філософією, літературою і мистецтвом), які сягають ще дальше в глибину віків.

Невже ж нинішня Европа залишиться якоюсь духовою й культурною пустинею, розтоптаною диктатурами Гітлера й Сталіна? Европа переживає тепер тільки кризу, до якої причинилися у великій мірі мирові договори в Ялті й Потсдамі, заключені дипломатичними представниками переможців: Англії, Америки й совітської Росії, що санкціонували перш усього стан диктатури Сталіна, коли Гітлера вже не було на світі! І якраз повним контрастом до змагання для опанування світу з боку найбільшої тиранії в Европі — большевицької імперії є одна найменша европейська держава, але водночас і величезна моральна сила — Ватикан! І це якраз в Европі! Чи це комусь подобається, чи ні, мусить респектувати авторитет тієї церкви зі своїми чотириста мільйонами визнавців, свідомих своєї духової єдности й готових до великих пожертв в обороні Христових ідей. Наші греко-католицькі владики вибрали мученицький шлях і стали першими жертвами большевицької тиранії за нищення католицизму в Европі. І щойно вслід за ними пішли архиєпископ Степінач і кардинал Міндсенті. Ми, українці, можемо тільки тим гордитись, а безкомпромісовість наших владик та їх мученицький шлях повинні бути для нас дороговказом.

Важко зрозуміти, чому автор статті „Душа Америки" цього всього не бачить, чому він пише, що Европа „змогла ідеологічно протиставити войовничому комунізмові тільки занепадницьку філософію екзистенціялізму з його безвідречним, розпачливим песимізмом, нігілізмом і атеїзмом." Немає сумніву, що Европа зруйнована большевизмом, але чи й сама Америка здає собі справу сьогодні з тієї загрози? Невже ж так маловартними є факти викриття стільки шпигунських афер серед американських громадян на тутешньому терені?

А докази зразкової жертвенности, чи навіть героїзму з боку самих американців, які так ефектовно описує Б. Козловський у своїй статті — зовсім не відомі в Европі. Гарна кіноартистка, що стає місіонаркою, батько троє дітей, що рятує незнайому людину або дівчинка, що має бути оперована й просить уже тільки про молитву?

Хто із нас так часто не згадує того вродливого, молодого графа, що зрезигнував із життєвих утіх і блискучої карієри, яку обіцював йому його батько, а вибрав василіянський монастир, та боронився згодом всіми силами перед епископською мітрою і врешті став найбільшим українським меценатом! І то не тепер, а ще перед п'ятьдесяти роками! Або молода жидівка з Настасова під Тернополем, що вихрещується в греко-католицькім обряді й кінчить у Львові гімназійні та університетські студії й як гімназійна учителька закладає при допомозі своїх учениць прекрасний етнографічний музей. Вона приїздила згодом навіть до Америки зі своїми експонатами й влаштовувала по більших містах вистави творів українського народного мистецтва. Це сестра Северина Париллє, що померла в 1940 р. за большевиків в Струсові, в домі брата теперішнього нашого митрополита. Дівчинка, що просить про молитву, за що одержує згодом ще безліч дарунків, крім численних статтей у пресі? Я сам мав ученицю в таборовій українській гімназії (в Діллінґен), яка бувши ще 15-літньою дівчинкою згубилася серед масової утечі в 1945 р. своїм батькам і взявши зі собою дві маленькі сестрички мусіла п е р е б у в а т и з ними страхіття бомбардування Ульму та ще й шукати всіми засобами загублених батьків, аж доки їх врешті не віднайшла. Неодин мужчина не здобудеться на стільки витривалости й сили волі, як ця молоденька дівчина-українка. Але про те все преса зовсім не згадувала й ніхто не робив тим тихим героям гомінкої реклями!

А далі спитаюся автора статті „Душа Америки", що подиктувало йому нічим неоправдані слова: „Европа неспроможна вже породити хочби одного духового проводиря". — Звідкіля Б. Козловський знає про це, що що здобувається на таке віщування?

Ніхто з нас не сумнівається, що Америка незвичайно багата своїми матеріяльними скарбами й чарівна своїм положенням. Та чи подумав Б. Козловський, що розхвалюючи красу Америки, відкриває нам її хіба тільки в ілюстраціях, бо хто з наших нових (а то й старих) імігрантів є в силі відбути якусь розвагову чи краєзнавчу поїздку до Маямі, Сан Франціско, чи хочби до Вашингтону? Нам, що з твердої конечности мусимо числитися з кожним центом навіть на автобус до місця нашої щоденної праці? Зайво доказувати теж, що замість працювати тут лише для самого прожитку на чужій землі, ми воліли би куди більше перебувати тепер у вільній від жорстокого наїздництва своїй Україні й втішатися життям свобідної людини, що може служити якійсь ідеї. Тому конечність виконувати якусь фізичну роботу за ціну звичайного заробітку, ми не можемо уважати якимсь добродійством!

Мої завваги щодо форм праці в Америці, нехай ніхто не приймає як доказ нельояльности супроти цієї держави, що дала нам притулок у себе. В історії іміграції Америки ми українці записані безумовно як позитивний елемент, що ніколи й нічим не провинився супроти своєї нової батьківщини. Твердо віримо, що так буде й надалі!

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

—: зладив :—

ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕНКО

Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.

— Ціна $2.00 —

Замовляйте у:

"SVOBODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

Ню Йорк дає приклад

Серед українських підприємців Ню Йорку і найближчих міст йде цікава і важна акція. Розпочав її своїм прикладом відомий наш промисловець п. П. Стасюк. Він уфундував чотири примірники ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА для чужих бібліотек. За ним уже пішли інші, фундуючи хто чотири, хто два, хто один примірник.

Це справа, що виходить своїм значенням далеко поза звичайні допомоги для наукових, чи взагалі культурних цілей. Це справа особливо сьогодні пекуче актуальна також із політичного боку. З досвіду визвольних змагань 1917 - 1920 років, з д о с в і д і в пізніших мирових переговорів знаємо, як дуже шкодило нам те, що світ або зовсім не знав нас, або мав про нас фальшиві відомості, свідомо ширені нашими ворогами. Але й сьогодні після трицяти років, і навіть в ЗДА на кожному кроці відчуваємо, що не ми самі, але наші єдинонеділимські „приятелі" — росіяни інформують рішальні американські кола про Україну. Вся історія з Голосом Америки, в якому українська частина є тільки відгомоном російської, — це останній доказ цього сумного факту.

Ми багато говоримо про визвольну боротьбу. Говорити про неї стало просто приписом товариської поведінки. Але сповнити цей обряд, згадавши кілька разів і при всяких достойних і недостойних нагодах ту боротьбу, забуваємо наш обов'язок і наше місце в ній. А одним із перших є: — добре і правдиво інформувати чужинців про Україну і її боротьбу за державність і свободу. Адже історія не спить і в тиші штабів працюють мізки політиків, дипломатів, військовиків, учених, публіцистів над питанням, як треба упорядкувати світ, щоб забезпечити йому мир і свободу. Серед тих думок і шукань дуже часто і то з неминучістю — натрапляють ті вчені і політики проблему України. В тихих кімнатах бібліотек, робітень виковуються погляди про нас, про нашу будучу долю. Ми особисто не маємо доступу до тих тихих кімнат. Але посли нашого духа його мають. Наша правда може ввійти в ті кімнати і може пророчисто говорити до тих, що нині розплановують будучий порядок світу. Це можливе через наші наукові праці, що висвітлюють історію і боротьбу України. Тож усюди, в кожній такій робітні, в кожній важнішій бібліотеці світу, мусить поруч російської і польської знайтися і наша ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА, те збірання наукових поглядів на Україну. Постаратися за те — це наш великий політичний обов'язок. Це наш вклад у боротьбу за визволення нашої давньої батьківщини.

Тому Наукове Товариство ім. Шевченка зібрало в Европі до півторисотні фундацій для чужих бібліотек. Тепер почалася ця акція в найбагатішому українському суспільстві, в ЗДА. І початок її робить — як і повинно бути — найбільше місто і. найбільше українське зосередження: Ню Йорк.

З усього виходить, що акція має ширше, не тільки місцеве значення. Це сповнення обов'язку, це й добра пам'ятка для кожного, хто фундує. На примірникові Енциклопедії буде вписане прізвище фундатора і назва університету чи бібліотеки, яким Наукове Товариство імени Шевченка вручить Енциклопедію в імені фундатора. І вкінці це шляхетне суперництво. Хіба не схочемо допустити до того, що зубожілі українські рештки в Европі посоромили нас. Ми повинні перевищити їх цифру. І тут приклад столиці, Ню Йорку, такий важний, просто рішальний. За цією акцією в Ню Йорку підуть такі ж по інших містах. Ось чому без перебільшення можна сказати, що на нинішню нюйорську акцію г л я д и т ь свідомий український загал в Европі і інших частинах світу. Це одна ланка нашої освідомної акції серед чужинців, це частина нашої закордонної політики. Черга прийшла на Ню Йорк і його підприємців. Наукове Товариство ім. Шевченка, яке видає Енциклопедію, вірить, що українські підприємці розумітимуть вагу справи. До них уже застукано. Певно не буде таких, які не відчинили б серця для цієї акції. Певно не буде таких, що сьогодні байдужі, колись каятимуться, чому власне не зробили того, що повинні були зробити.

До українських підприємців Ню Йорку вже застукано окремими листами. Частина вже відгукнулася. Багато листів ще чекає під дверми. Але ми певні, що свідомі господарі їх відчинять . . .

М. Шлемкевич

ПІДСУМКИ І ВИСНОВКИ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

датку дещо менше і заплатити якийсь процент працівнику, аніж не дістати нічого. Це є залізна логіка кожної ділової справи і її не сміє оминути акція Національного Датку, оскільки вона теж хоче бути реальною, діловою, а не сантементальною фантазією.

І коли ми розпочали поважну акцію і велику справу, то й підійти до неї мусимо цілком поважно і реально.

Кажемо, що в ЗДА є 250,000 українців і „рефлектуємо" на них, як на евентуальних платників Нац. Датку.

Але разом з тим знаємо, що передплатників і читачів усіх укр. часописів є щонайбільше 50,000. Отже — 200,000 людей про Нац. Даток ще нічого не знають. Більше того, — вони взагалі стять трохи далі від українського життя та його інтересів. Який з цього висновок? Треба їх бачити, треба з ними говорити, треба докладно поінформутати. Чого ми хочемо? Ми хочемо дістати чверть мільйона долярів. Так, цього можна досягти, але до цього треба доложити праці.

А для праці потрібно робітників. І ми їх мусимо знайти, запросити й оплатити, — аби лише знайшлись охочі. Вони нам зберуть гроші. Коли з 200,000 українців дадуть лише 10% людей, то це буде 200,000 длоряів. Але більше того, — вони підготують групи для майбутнього.

І взагалі лише через них ми ближче довідаємося: що ж це таке американська Україна і чого від неї можна сподіватися?...

Господарська дійсність у Советах

(Докінчення зі стор. 2-гої).

А в ч. 132 „Правди" читаємо:

„Одним із найважніших завдань робітників нашої промисловости є боротьба за високу якість продукції. А міжтим нерідко забувають у нас про це. Так напр. суконна фабрика в Уральську випускає продукцію такого низького сорту, що її не можна збути. Більша частина продукції, яку виробляє ця фабрика, або переводиться в нищі сорти, або звертається назад до переробки.

Нарешті „Литературная Газета" в 41 ч. (з 20 травня 1950) у статті „Декларации й действительность" кидає такі громи:

„Пора на ввесь голос кричати про ту тривогу, яку визиває становище в паперовій і цельльозній промисловости.

Нещодавно по всіх газетах опубліковано відомість Центральної статистичної управи про виконання народно-господарського пляну СССР за перший квартал ц. р.

Цифра, що стоїть рядом із назвою того чи іншого міністерства, це дзеркало його праці, це покащик діяльности самого міністерства та його керівників.

При міністерстві лісової і паперової промисловости стоїть цифра 88. На дванадцять процентів не виконано теж пляну лісової і паперової промисловости.

Хто ж, питаємо, зриває виконання державного пляну?

Паперова й целюльозна промисловість мала багато визначних стахановців. Але відсталі підприємства зводять на ніщо многі десятки передових. Так в 1949 р. держава не дістала багато тисячів тон газетного паперу. Пляну не виконано теж по продукції типографського паперу й паперу до писання та зошитового. Пляну не виконано навіть на половину. А в 1950 р. ставиться вже питання про якість значної частини паперу, що поступила у видавництва країни. Виявилося, що сотні тон паперу спліснiло, що в ньому було багато дер, деформація, різнокольоровість, погана опаковка і т. п.

Така дійсність.

Вона говорить багато. Факти, які продерлися в партійну пресу, мають характер масовости. Вони пророчисто говорять про всю господарську систему в Советах, систему нездорову та гнилу.

В. Петренко.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ЧИСТКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Совєтські газети опублікували комунікат, в якому говориться: „Міністерство сільського господарства УССР, розглянувши питання про плян догляду зерновими культурами й травами, обробітку просапних культур, вважає, що в багатьох районах і колгоспах ці найважливіші роботи провадяться вкрай незадовільно". Міністерство викрило незадовільну організованість роботи майже в усіх областях УССР. Колгоспи не вивязалися з „завдань, поставлених перед ними партією і урядом." Недовиконання пляну характерне майже всім колективним господарствам, які, якщо виконали плян в одній ділянці, то грубо опізнилися в іншій. І так, в багатьох районах колгоспи опізнилися з міжрядним спушуванням цукрових буряків. В інших — з шаровкою і проривкою буряків. Ще в інших завважено мінімальний догляд за культурами кукурудзи, чумизи, соняшника тощо. Поля покриті бурянами, терплять від язви довгоносика, часто до цієї пори бувають непоорані. В Станиславівській области, наприклад, плян орання парів виконано всього на 30% . . .

У зв'язку з тим міністерство сільського господарства зарядило чистку в керівному складі МТС. Та й в самому міністерстві — це вже на наказ з Москви — звільнено низку високопоставлених урядників.

МАЛОРОСІЙСЬКЕ ПІДХАЛИМСТВО

24 травня 1945 р. Сталін в оточенні своїх „вірніших соратників" — членів політбюра і маршалів червоної армії на Кремлі справляв пир перемоги над Гітлером. Під час цього пиру, м. ін., він підніс угору келих з вином і виголосив такі „історичні" слова: „Я п'ю за російський народ, що є найвидатнішою нацією з усіх націй, які входять до складу СССР. Довір'я російського народу совєтському урядові було тією вирішальною силою, яка забезпечила нам перемогу. Спасибі російському народові за це довір'я".

П'яті роковини піднесення цього — дійсно таки знаменитого — тосту грузинським диктатором послужило приводом, аби в усіх „союзних республіках", в тому також і в УССР, повести ще зажерливішу кампанію русифікації. В усіх місцевостях України — в фабриках і колгоспах — відбулись віча, на яких аґітатори говорили про те, чого то тільки не завдячує український народ російському народові. Совєтські газети українською мовою того дня тільки й писали про „велику Русь", про „старшого брата", „великий народ", „народ-героя", який буцімто „здійснив українську відвічну мрію, створив українську самостійну с у веренну державу та возз'єднав всі українські землі". Підхалимність тих статтей наповнюють читача нудьгою, тому навіть не станемо витягати з них і „знамениті" і численні „родзинки". В з а г а л ьному тільки ствердимо, що вони — ті статті — незбито показують, що совєтська влада остаточно порішила побудувати свою силу тільки і виключно на російському народі, на старих російських імперіялістичних традиціях. Вона скеровує всі свої сили, щоб якнайшвидше допровадити до повної русифікації підбитих народів. Русифікаторські заходи совєтів в Україні тим грізніщі, що вони — ми на це вже звертали увагу — ведуться українською мовою. — (Укр. Думка.)

ПІДВИШКА ЦІН НА М'ЯСО І ХЛІБ

Ню Йорк, 11. липня. — Вчора тут ствердженo підвишку цін на м'ясо і хліб, в першому випадку і тільки в деяких сортах до 4 центи на фунті а в другому випадку 1 цент на буханці. Анкета виказує, що причиною цього не є ані будь-яка недостача в харчових магазинах, ані збільшувані поступово закупи для війська, як радше загальна господарська тенденція.

15 БОЛЬШЕВИКІВ НА ОДНОГО АМЕРИКАНЦЯ

На фронті в Кореї, 11. липня. Вояки американського „пропавшого батальйону", що були оточені червоними і з найбільшим геройством пробилися з ворожого оточення та злучилися знову зі своєю частиною на фронті, стверджують, що їм доводилося боротись з червоними у відношенні один до 15. Наостанці їм вже були вийшла вся амуніція і їм доводилося промощувати собі шлях з оточення майже голіруч. Більшість вояків цього геройчного батальйону віднесла рани.

ТОВАРИСТВО „СОБОРНА УКРАЇНА" в НЮ ЙОРКУ

В НЕДІЛЮ, 16. ЛИПНЯ 1950
о 2-ій год. попол.
в Салі Української Автокефальної Православної Церкви
334 Іст 14 вул., в Ню Йорку
відбудеться ВИКЛАД Д-р Т. ОЛЕСІЮКА на тему
„ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ".

По викладі відбудеться дискусія.

Запрошуємо Українське Громадянство на виклад а також до участи в дискусії в так важній справі. — Управа.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Пошанували добру працю

Українська православна парохія в Бейон, Н. Дж., вшанувала 25 червня довголітню працю свого учителя В. Мельничука, який з важних причин змушений опустити парохію. Гостину влаштовано при помочі Сестрицтва і членів хору ім. О. Кошиця. Зійшлася майже ціла парохія. Між гістьми бачили ми теж п. А. Дачука, адвоката з Ню Йорку, дружина якого, б. п-нна Анна Борис, співала під проводом п. Мельничука довгі роки в місцевім хорі.

При гарно удекорованих столах, дарованих панством А. Рейтар, на яких були приготовані наші страви, засіли Ювілят з своєю дружиною, парох, церковний уряд і гості.

Свято-Ювілей отворив молодий предсідатель парохії п. М. Іваськів, покликуючи на господаря забави довголітнього й активного громадянина, як рівнож постійного члена хору, п. М. Пахолка. Гостмайстер, п. Пахолок, дав огляд культурної праці в громаді під проводом уч. В. Мельничука, згадуючи ще й ті давні давніші часи, почавши від 1929 р. Промовець підкреслив, що працю уч. В. Мельничука в бейонській Громаді треба цінити тому, бо він працював не тільки за гроші, але віддавав себе всеціло, працюючи більше для ідеї, як на церковнім полі, так і народнім.

Наступний бесідник, о. др. В. Клодницький, теж говорив про працю уч. В. Мельничука, його такт у поведенні з старшими і молодими членами громадянами. При кінці пограгулював парохії за влаштування такого гарного прощального свята для свого щирого й працьовитого вчителя.

Від парохії говорив п. М. Іваськів, кажучи, що цей бенкет був би багато миліший, як би уч. Мельничук залишився й надалі в бейонській парохії. Від членів хору ім. О. Кошиця, які були свого часу учениками вечірної української школи, промовляв п. М. Мороз. Він сердечно дякував за працю над ними в школі, як рівнож за вишколювання хору та вивчення так багато церковних та світських пісень, з якими хор виступав на різних концертах у своїй громаді та в сусідніх місцевостях. При цім п. Мороз вручив від хору гарний дарунок, наручний годинник, на пам'ятку за добру й щиро віддану працю.

Дальше говорили ще пп. А. Басараб, А. Дачук, В. Когут, І. Довгань, І. Бачинський, п-ні Макогін, Довгань і панночка О. Бойко. Всі промовці відмінювали, що культурну працю уч. В. Мельничука в бейонській громаді дається бачити на кожному кроці. Ті всі концерти і народні свята та вистави цінили не тільки українці, але за них давали признання і в американських часописах. Згадувано також за взірцево ведену українську вечірну школу, про яку була згадка колись навіть в краєвій львівській газеті, де порівнювано цю школу, як одну з найкращих, з „Гай Скул".

Потім зворушений до сліз Ювілят дякував парохії за таке велике признання, якого не надіявся, бо буває, що не завжди наші люди вміють, а часом таки не хочуть цінити працю. Казав, що завжди працював для ідеї, вдоволяючись і малими матеріяльними винагородами, а слави не сподівався. З вдячности за признання, якого зазнав від громади, Ювілят зложив від себе на політичну працю Українського Конґресового Комітету $25, в додатку до Національного датку в такій самій сумі, зложеного попередньо.

По цім ще забрали голос п. Пахолок і п. Бачинський, висловлюючи своє вдоволення з гарного свята. Вони теж візвали приявних піти за таким гарним прикладом і ще від себе зложити добровільну жертву на таку добру ціль.

Жертвували: В. Мельничук $25; по $5: А. Басараб, А. Дачук, А. Рейтар, І. Бачинський, І. Довгань $3; по $2: А. Данько, С. Щомак, М. Куцінський, А. Мороз, о. др. В. Клодницький; по $1: М. Івасько, М. Харків, М. Бабяк, М. Когут, А. Корелло, В. Когут, М. Басараб, М. Пахолок, М. Росоловський, П. Жирий, А. Ковальський, В. Ракецкий, Л. Гавазин, М. Хмельницький, А. Бойко, решта дрібними.

Разом зібрано $74,00, які вислано до Українського Конґресового Комітету.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

В справі панахиди в память С. Петлюри і Е. Коновальця.

В „Свободі" з дня 24 червня ц. р. був поміщений допис, підписаний „М. Б.", з описом Святочної Академії в память Головного Отамана С. Петлюри і полк. Е. Коновальця, при чому теж згадано, що в укр. гр. кат. церкві св. Йосафата була відправлена о. Лонкевичем панахида за спокій їх душ, та що підчас панахиди співав Український Національний Хор.

У звязку з тим о. М. Воленський, парох згаданої церкви, надіслав нам англійською мовою спростування, в якому пише, що в оголошенню було подано, що „відправиться панахида за всіх поляглих в боротьбі за волю України" і в такій інтенції відправлено панахиду, а не так, як подав дописуватель. Теж не співав у церкві „Український Національний Хор", як було подано.

До цього спростування о. Воленський долучив фотографічну знимку оголошення про панахиду, з якого виходить, що справа мається так, як це він спростовує.

Шукають праці

Пошукую праці в молочарні. Маю 8-літній досвід у вироблюванні масла і різних сирів. Голоситись до:
I. K. c/o **Svoboda**
P. O. Box 346, Jersey City 3, N.J.

МЕБЛІ

В звязку з виїздом до флориди продам хатне устаткування в доброму стані враз і кімнатами.
По близші інформації звертатись до:
П. БУДКОВСЬКИЙ
626 E. 5th St., New York City
2nd floor Apt. 9.

СОН
БЕЗ ЗАГРОЗЛИВИХ ПІҐУЛОК

Люди, які в наслідок нервового напруження так часто неможуть спати, від багатьох років вдавалися до так званих „присипляючих піґулок", щоб перемогти жахливу безсонність. Лікарі стверджують, що ці піґулки витворюють наліг і є небезпечні, та остерігають пацієнтів перед цею шкідливою практикою.

Тому добре занотувати, що — згідно з останніми повідомленнями — випущено нову таблетку, яка виявилась неналоговою і нешкідливою, якщо її вживати згідно з приписами, а мимо того має неймовірну силу відпруження нервів, що кожному вможливлює заснути. В додатку, цю таблетку можна одержати без лікарської рецепти.

Багатьох заінтересованих, які розвідували про ці таблетки, бажаємо поінформувати, що вони можуть одержати їх поштою, висилаючи вирізок цього повідомлення на адресу: BLOCK DRUG CO., 1928 Third Ave., New York City. Не посилайте грошей. Належність $2 та кошта поштової пересилки заплатите поштареві, як він доставить Вам посилку.

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

ДО ВИНАЙМУ
КІМНАТИ НА ЛІТО
Дуже близько мінеральні води і купелі в Саратоґа.
Також продаж 110 акрів врожайної землі, мурований дім, 10 кімнат, електрика, вода.
Можна сейчас обняти.
По близчі інформації пишіть або кличте:
Phone: **Saratoga 3459-J**
Mrs. E. ANTOSKOW
Globerson Corners
Saratoga Spgs., N. Y.

МАСОВІ МОГИЛИ У ВІННИЦІ

(Докінчення зі стор. 1-ої)

формі МВД. Комісар Рапапорт, показуючи на порожні ями, що залишились після видобуття з них тисячів трупів розстріляних в 1937-1939 рр., запитав: „Що тут сталося?" нарід мовчав. Рапапорт запитав вдруге: „Мовчите, зрадники батьківщини! Розповідайте прислужники німецької пропаганди, хто з вас находив тут своїх родичів?" Таких сміливих, хто зразу наразився б на смертельну небезпеку, не знайшлося. Тоді комісар наказав війську оточити натовп і сам від'їхав до міста. Цілий день люди провели у молитві і в страшному напруженні, очікуючи нового лиха. Перед вечером комісар нарешті повернувся з довгим списком. Він викликав по прізвищам здебільшого жінок. Біля сто душ вийшли на той виклик. Ці нещасні, що колись відшукували тут в цих ямах своїх рідних і близьких, тепер самі стали на краю могил. Комісар викликав загін автоматчиків і подав команду: „По ворогах революції і зрадниках батьківщини — вогонь!" Люди, обливаючися кров'ю падали в страшенні ями, що стали вдруге могилами нещасних українських жертв нового совєтського народовбивства. Тих, що залишились, під вартою і багнетами погнали проти ночі по Літинському шляху: „Маєте на фронті спокутувати свою провину перед батьківщиною" — промовив комісар. Більшість з тих вінничан заганули майже без зброї під німецьким винищуючим вогнем біля Держані, Летичева, Межибожа і Кам'янця Подільського.

СТАТТІ АРТУРА КЕСТЛЕРА В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ.

Ню Йорк. — Часопис „Ню Йорк Пост" передрукував з книжки „Ди Ґад дет Фейлд" статтю славного мадярського журналіста і письменника з жидівського роду, Артура Кестлера, п. н. „Чому я покинув комунізм". Кестлер вступив до Комуністичної партії в 1931 р. й оставав у ній 7 років. Він описує, як він був цілий рік в Совєтах, перебуваючи довший час в Харкові й Москві. Де він не показався, там справляли йому величаві бенкети і просили дозволу перекладати його статті на різні мови, за що платили йому величезні суми, в тому навіть за книжку, яку він щойно думав написати. Такі самі пропозиції дістав він теж і на переклади українською мовою. Проте якраз ці подорожі по Україні та інших країнах отворили Кестлерові очі й він, бачучи, як виглядає комуністичний устрій в практиці, зрозумів велику брехню, на якій побудований комунізм. Це сталося, пише він, не зважаючи на його партійне виховання, яке його добре підготовило виправдувати кожний комуністичний злочин, кожну ліквідацію чи чистку та кожне масове вбивство.

КИТАЙ ПОВТОРЮЄ СВОЇ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ МОСКВИ В О. Н.

Лейк Соксес, 11. липня. — Представник національного Китаю в Об'єднаних Націях, д-р Т. Ф. Ціянґ, повторив вчора в Малій Асамблеї свою попередню резолюцію, в якій обвинувачується Москву за активну інтервенцію в китайських справах і через те в загрозі світового миру. Повторення цього обвинувачення, видвигненого перед Асамблеєю ще в минулому році, національно-китайський придставник зв'язав тепер з подіями в Кореї, що їх вважає аналогічними до тих, які розігралися раніше в Китаю, та які призвели до окупації тої країни большевизмом.

МОСКВА ПРО „НАПІВ РОЗВАЛЕНУ" РАДУ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Москва, 11. липня. — Місцева партійна „Правда", коментуючи вчора рішення „решток" Ради Безпеки в справі передачі головного командування корейського оборонного фронту ген. Мек Артурові, називає — „Раду Безпеки" вже „напів розваленою", а її рішення в цій справі „ганебною комедією", відіграною „під режисурою державного департаменту ЗДА". В надрукованому в „Правді" повідомленні з Лейк Соксес пишеться, що Організація Об'єднаних Націй „була ганебно надужита аґресивними колами Злучених Держав, в порядку виправдати їх злочинну ролю жандарма в Кореї та інших азійських країнах".

ФЕДІР ІВАНОВИЧ ПОШИВАЙЛО

Цього року минуло рівно 50 років педагогічної і громадської праці Федора Івановича Пошивайла, що помер несподівано 12. червня в Бофало, Н. Й. Починаючи від учителювання в народній школі, Федір Іванович брав якнайактивнішу участь у всіх ділянках українського життя. Він був одним із організаторів і викладачем курсів українознавства ще 1917-1920 років, був організатором українського шкільництва під час заборони його Деникином, був одним з організаторів і найпопулярнішим викладачем „Української Загально-Освітньої Школи для Дорослих" (Гімназія для Дорослих"). Був організатором викладачем і завідувачем педагогічної частини Педагогічного Технікума, був професором педагогічних дисциплін у Інституті Народної Освіти. Брав близьку і активну участь в організації українського церковного життя 1918-1924 років.

Сьогодні немає на землі такого закутка, де не було б учнів Федора Івановича.

Останнім часом він брав близьку і активну участь в організації радіовисилань українською мовою в місті Бофало, які можна було чути по всій Америці.

Хто знав цю щиру душу, цього зразкового патріота, невтомного громадського діяча і вчителя, хай схилить голову перед його могилою і так вшанує його вічну пам'ять.

Х. Рябокінь,
один із учнів Покійного

ДОКІЯ ГУМЕННА
КУРКУЛЬСЬКА ВІЛІЯ
ЗБІРКА НОВЕЛЬ
Зміст: 1. Пахощі польових квітів; 2. Сосна чекає чуда; 3. Барбос Пятий; 4. Куркульська вілія.
Ціна 15 центів.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346.
JERSEY CITY 3, N. J.

„БЕЗХАТНИЙ" НОВА КНИЖКА
Написав — О. ЛУГОВИЙ.
Повість з життя українців у Канаді в двох частинах.
Нагороджена на Літерат. Конкурсі Укр. Народ Союзу Зл. Держав в 1945 році.
300 СТОРІН ДРУКУ. ЦІНА $2.00
Замовлення слати до:
"SVOBODA"
Svoboda, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339 УНС відбудуться в суботу, 15. липня, в год. 7. ввечір в домі Громади 3322 Н. Лавренц вул.. Проситься всіх членів прибути на ці збори, заплатити місячні вкладки і забрати дивіденди. Маємо теж важні справи до полагодження. За уряд: І. Жмутин, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секц.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 15. липня в год. 7. ввечір. Проситься конечно прийти на ті збори бо маємо одну дуже важну справу до вирішення. Хто не буде присутній хай опісля не нарікає, що справа вирішена не так як він думає. — П. Яцик, заст. голови; Ф. Трось, кас. В. Новак, секц.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 15. липня, в галі парохіяльній 4950 Полайна вул., в год. 7:30 вечером. Буде роздана дивіденда від УНСоюзу, збірка місячних вкладок, та инші справи до полагодження. Всі члени обовязково мають явитись, а довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглі вкладки. — Гр. Гарасим, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 15. липня в годині 8. ввечір, в галі Veterans of Foreign War, 109 Park Ave. Просимо всіх членів і члениць прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Будемо теж роздавати чеки дивіденди від УНС. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє своїх членів, що піврізні збори відбудуться в неділю, 16. липня в галі церковній на Вест Райен Ев., зараз по великій Службі Божій 11.30 перед полуднем. Проситься довгуючих членів вирівнати вкладки на цих зборах, бо відділ не буде за них засилати. — Т. Новаківський, пр.; І. Кравець, секр.-кас.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори, Тов. Укр. Нар. Дому, відділ 316, відбудуться в четвер, 13. липня, в Товариськім Домі, 831 Джозеф Ев., в год. 8. вечером. Проситься усіх членів і членкинь прибути на означений час. На цих зборах буде важне рішення, а саме перебудова Товариського Дому. І. Свереда, гол. П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома своїм членам, що піврічні збори відбудуться, в п'ятницю, 14. липня, точно о годині 7. ввечір. Проситься членів прибути на згадані збори та вислухати справоздання відділових урядників зп іврічного діловодства. Нових членів будемо принимати так до Товариства як і УНСоюзу, без вступного. Є добра нагода для всіх тих що недавно приїхали з краю. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги. — І. Будняк, пред. І. Макар, кас.; М. Чумер, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 12. в полудне, в Домі Відділів УНС., 843 N. Western Ave. Просимо всіх членів і члениць, а головно нововписаних членів прибути на ті збори. Контрольна комісія здасть звідомлення за пів року. Нові члени, що були приняті в місяці червні, а не заплатили своїх вкладок, якщо в тім місяці не прийдуть на збори, і не заплатять свої місячної вкладки, будуть суспендовані і виключені з організації. Проситься теж членів, які переносяться на нове помешкання, повідомити секретаря негайно про зміну адреси. — Й. Коцовський предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

АКРОН, О. — Отсим повідомляється членів Бр. Сош. св. Духа, від. 295, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. липня, о год. 1:30 пополудні, в галі церковній, Washington and Able St. Пожаданим є, щоб усі члени прибули на збори.— П. Славич, предс.; О. Зепко, кас.; В. Пулк, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Петра й Павла, від. 274, подає до відома всім членам, що піврічні збори, відбудуться в неділю, 16. липня, точно в годині 2. попол., в ґалі під ч. 1915 Россел вул. Протсимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо є важні справи до рішення. Бувший предсідник зрезигнував, то буде вибір нового предсідника на докінчення 1950 року. — М. Лопушанський, предс.; Я. Петрич, кас.; Т. Сенедяк, секр.

ШІКАҐО ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 12:30 пополудні. в Домі відділів УНСоюзу 845 N. Western Ave. Порядок зборів: Звіт фінансовий за шість місяців, роздавання чеків дивіденди та є другі важні справи до вирішення. Тому приявність на зборах всіх членів й члениць є конечно пожадана. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. І. Хрестителя, від. 247, УНС у Wilmington, Del., буде мати свої піврічні збори в четвер, 13. липня у 7. год. вечером. В церковній галі св. Петра й Павла. Проситься всіх членів, щоб явилися на ті збори, бо суть важні справи до полагодження. — М. Маєр, секр.; М. Процак, предс.; П. Процак, кас.;

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16. липня, в гали УНДому, 4655 Мартін. Кождий член і членка повинен явитися і заплатити свої вкладки, а властиво ті члени, котрі платять раз на три місяці, або на шість місяців. Просимо прийти і забрати дивіденди. Проситься тих членів, котрі отримують Свободу, щоб знали, що сего місяця мають платити 20 центів більше. — В. Вратусь, предс.; В. Вілінський, кас.; В. Вартош, секц.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що піврічні сходини відбудуться в суботу, 15. липня, в год. 7. вечер, в домівці Укр. Клюбу при 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів прибути. Буде роздання Союзових дивіденд, як рівнож вплачування біжучих і залеглих вкладок. Члени, котрі платять піврічні, обовязково повинні прибути та вплатити свою належність за пів року. — І. Чопик, гол.; Ст. Пилюк, скарб.; П. Іваш, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. липня, о годині 1-ій попол., в Українській Централі при 180 Вілям вул. Просимо членів прийти на ці збори бо є важні справи до полагодження, вирівнати свої залеглі вкдадки, як також забрати свої чеки дивіденди, так само буде справоздання урядників. — М. Сороколіт, пр.; Н. Хащевський, кас.; В. Салабун, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. липня, в 12. год. в полудне, у салі при укр. прав. церкві при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти на збори. — Когут, секр.

НА УРОДИНИ ІМЯНИНИ ВІНЧАНЯ
і всякі инші нагоди та
НЕСПОДІВАНКИ
тільки



ЦЕ НАЙКРАЩИЙ
і найцінніший дарунок
Книга має: 1000 сторін друку, 600 ілюстрацій, добрий папір, прекрасна обкладинка зі золотими витисками.
Ціна $12.00
Продають всі українські книгарні і висилає
I. TYKTOR, Publisher
P. O. Box 3597 Sta. B.
Winnipeg, Man., Canada.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую:
ДОЗУНЮ БАРИЦКУ
з Передмістя Язловецкого.
Дозя з Гафтковичів
КОСУК
Blakeford, Queenstown, Md.

ПОТРІБНО ДЯКОУЧИТЕЛЯ
Має бути диригент хору, приготовляти вистави і концерти, вести рідну школу. Просимо подати кваліфікації за першим листом.
Платня за умовленням
St. Michael's Ukrainian Orthodox Church
74 Harris Avenue,
Woonsocket, R. I.

Професійні оголошення

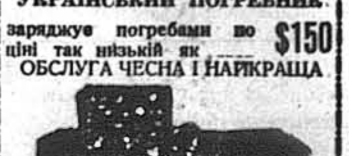
Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо анализу крови для супружних дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 вечір. В суботу від 10 рано до 1. попол. В неділю замкнено.

Fluoroscopy, X-Ray Electrocardiograph, Diathermia, and analysis
Переводимо анализу крови для супружних дозволів. — офісові години: денно від 12-3 і 6-8 ввечір. В неділі від 11. рано до 1. попол.
Dr. R. TYLBOR
59 East 3rd Street, New York City
Near Second Ave. Tel.; GR 5-3993



Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як **$150**
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА



JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дві нові в модернім кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК



Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 2383. Подвійна гра.



Коли Великий Луї (з другим імям А. Б. Скондер) дістав привіт від чужинця, він сказав: „Десь мусить бути якась помилка".

„Але ж це певне, що ви є Чарлс Гейнс з Леополдсвил у Південній Африці" — обстоював чужинець.

Нагло, після несподіваного погляду через плече Скондера, він пігнав поперек коридора...

...і повернувся за хвилину з чоловіком, який був досконалою відбиткою великого обманця.